

Số: 18/BC-BPC

Hà Nội, ngày 10 tháng 5 năm 2024

BÁO CÁO

Kết quả khảo sát tình hình vi phạm pháp luật của trẻ vị thành niên trên địa bàn thành phố Hà Nội và đề xuất các giải pháp phòng ngừa.

Thực hiện Chương trình công tác năm 2024, Ban Pháp chế HĐND Thành phố đã ban hành Kế hoạch số 02/KH-BPC ngày 06/2/2024 về khảo sát tình hình vi phạm pháp luật của trẻ vị thành niên trên địa bàn thành phố Hà Nội và đề xuất các giải pháp phòng ngừa. Thời gian lấy số liệu khảo sát từ 01/01/2018 đến 31/12/2023 để có sự so sánh mức tăng/giảm hành vi vi phạm pháp luật của trẻ vị thành niên trên địa bàn Thành phố.

Đoàn đã tiến hành khảo sát trực tiếp tại 02 đơn vị¹ và xem xét báo cáo của 28 quận, huyện, thị xã. Số đơn vị lựa chọn khảo sát đảm bảo tính đại diện của các địa phương. Các đơn vị được khảo sát cơ bản đã thực hiện nghiêm túc kế hoạch; trao đổi thẳng thắn, cung cấp nhiều thông tin, đồng thời tiếp thu ý kiến của thành viên Đoàn khảo sát. Kết thúc đợt làm việc, Ban Pháp chế HĐND Thành phố báo cáo kết quả khảo sát cụ thể như sau:

I. KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC

1. Công tác lãnh đạo, chỉ đạo

Trong những năm gần đây, tình hình vi phạm pháp luật của trẻ vị thành niên diễn biến phức tạp, có chiều hướng gia tăng cả về số vụ và mức độ phạm tội, số đối tượng phạm tội có xu hướng trẻ hóa, các hình thức phạm tội ngày càng đa dạng, mạnh động và nguy hiểm hơn.

Trước tình hình đó, Công an Thành phố và các địa phương đã làm tốt vai trò tham mưu cho các cấp ủy, chính quyền trong chỉ đạo các ban, ngành, đoàn thể, chính quyền địa phương phối hợp với lực lượng Công an phòng chống các loại tội phạm xâm hại trẻ em và tội phạm trong lứa tuổi chưa thành niên; chủ động đẩy mạnh công tác tuyên truyền tại các cơ sở giáo dục và khu dân cư với nội dung phổ biến giáo dục pháp luật, lồng ghép với tuyên truyền phòng, chống tội phạm và tệ nạn xã hội; tổ chức các lớp tập huấn về điều tra thân thiện với người chưa thành niên và nhạy cảm giới, vấn đề bạo lực giới đối với phụ nữ và trẻ em, xây dựng môi trường sống an toàn, xóa bỏ bạo lực xâm hại phụ nữ, trẻ em... cho cán bộ chiến sỹ công an các đơn vị trong Công an Thành phố và các địa phương; xây dựng mô hình Phòng Điều tra thân thiện với trẻ em và người chưa thành niên vi phạm pháp luật..., đồng thời tham gia các lớp tập huấn, hội thảo, tọa đàm... do Bộ Tư pháp, Bộ Công an, Sở Lao động Thương binh và xã hội Hà Nội, Hội Liên hiệp Phụ nữ Hà Nội tổ chức.

¹ UBND quận Bắc Từ Liêm, huyện Thanh Oai.

2. Thực trạng tình hình vi phạm pháp luật của trẻ vị thành niên trên địa bàn thành phố Hà Nội (từ 01/01/2018 đến 31/12/2023)

Theo số liệu thống kê của Công an Thành phố, từ ngày 01/01/2018 đến hết ngày 31/12/2023 (06 năm): Tổng số phát hiện 858 vụ, 3.150 đối tượng là người dưới 18 tuổi vi phạm pháp, chiếm 3,4% tổng số vụ phạm pháp hình sự xảy ra (858/29.268).

Các số liệu thống kê theo báo cáo của Công an thành phố Hà Nội cho thấy thực trạng tình hình vi phạm pháp luật của trẻ vị thành niên như sau:

Thứ nhất là sự tăng lên cả về số vụ và số lượng đối tượng trẻ vị thành niên phạm tội; thể hiện qua con số năm 2018 phát hiện 100 vụ, 204 đối tượng đến năm 2023 phát hiện 231 vụ, 1309 đối tượng (tăng 642% so với năm 2018). (Chi tiết tại Phụ lục số 01).

Thứ hai là sự gia tăng về mức độ phức tạp, liên quan đến quy mô, hình thức của các tội danh. Cụ thể: Các hình thức phạm tội ngày càng đa dạng, mạnh động và nguy hiểm hơn. Trong số 858 vụ, 3.150 đối tượng là người dưới 18 tuổi vi phạm pháp luật thì các loại tội phạm chủ yếu là: Giết người (19 vụ, 55 đối tượng), cướp tài sản (107 vụ, 302 đối tượng), cưỡng đoạt tài sản (08 vụ, 17 đối tượng), cướp giật tài sản (41 vụ, 87 đối tượng), giao cấu với trẻ em, cố ý gây thương tích, gây rối trật tự công cộng (170 vụ, 1532 đối tượng), trộm cắp tài sản (182 vụ, 283 đối tượng), cố ý gây thương tích (192 vụ, 645 đối tượng), các hành vi liên quan đến xâm hại tình dục (40 vụ, 43 đối tượng), đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc (14 vụ, 19 đối tượng), sử dụng trái phép chất ma túy (06 vụ, 15 đối tượng), vi phạm khác (lừa đảo CĐT, môi giới mại dâm, tàng trữ pháo nổ, hủy hoại tài sản...) (68 vụ, 140 đối tượng)... (Chi tiết tại Phụ lục số 02).

Thứ ba: Trong số 3.150 đối tượng thì nam giới chiếm 95,9% (3021 đối tượng). Về độ tuổi phạm tội, dưới 14 tuổi: 67 đối tượng (2,1%); từ đủ 14 đến dưới 16 tuổi: 796 đối tượng (25,3%); từ đủ 16 đến dưới 18 tuổi: 2287 đối tượng (72,6%). Có thể thấy, độ tuổi vi phạm pháp luật ngày càng trẻ hóa, xấp xỉ 30% số đối tượng dưới 16 tuổi. (Chi tiết tại Phụ lục số 03).

Thứ tư là qua đánh giá, phân loại có thể thấy tình hình hiện nay đang gia tăng tình trạng học sinh vi phạm pháp luật. Cụ thể, trong số 3.150 đối tượng vi phạm pháp luật dưới 18 tuổi thì đã bỏ học là 1278 đối tượng (40,6%); còn lại là học sinh đang ngồi trên ghế nhà trường (59,6%). (Chi tiết tại Phụ lục số 03).

Trong số các đối tượng vi phạm, số đối tượng có trình độ học vấn phổ thông trung học chiếm 61,8% (1.948 đối tượng), trình độ trung học cơ sở chiếm 37% (1.166 đối tượng) còn lại là trình độ tiểu học. (Chi tiết tại Phụ lục số 03).

Thứ năm là các vụ việc thường xảy ra tại địa bàn các huyện ngoại thành khu vực giáp ranh phức tạp, khu vực dân trí không cao, điều kiện cập nhật thông tin bị hạn chế. So sánh trên các địa bàn có thể thấy, các quận nội thành có số trẻ vị thành niên vi phạm pháp luật thấp hơn các huyện giáp ranh ngoại thành. Cụ thể: trong 5 năm từ 2018 đến 2023, quận Cầu Giấy có 18 đối tượng, quận Ba

Đình có 24 đối tượng, quận Đống Đa có 25 đối tượng, quận Hoàn Kiếm 108 đối tượng, quận Bắc Từ Liêm 47 đối tượng; huyện Ba Vì 149 đối tượng, huyện Chương Mỹ 200 đối tượng, huyện Đông Anh 236 đối tượng, quận Hà Đông 221 đối tượng, huyện Sóc Sơn 226 đối tượng.

Thủ đoạn phạm tội của các đối tượng không còn đơn giản là do bông bột, thiếu suy nghĩ mà đã có sự tính toán, chuẩn bị. Đáng chú ý thời gian gần đây tình trạng các thanh thiếu niên tụ tập thành các nhóm (*gồm cả học sinh*) thực hiện các hành vi vi phạm pháp luật như: đua xe trái phép, gây rối trật tự công cộng, cố ý gây thương tích... , thậm chí còn mang theo hung khí (*dao kiếm, tuýp sắt gắn dao bầu...*) để giải quyết mâu thuẫn (*gọi là tội phạm đường phố*) diễn biến phức tạp, có nguy cơ gây racác vụ án rất nghiêm trọng, đặc biệt nghiêm trọng như: giết người, cướp tài sản, cướp giật tài sản, cố ý gây thương tích... gây tâm lý hoang mang, bất an cho người dân, ảnh hưởng nghiêm trọng đến trật tự an toàn xã hội.

Về nguyên nhân dẫn đến trẻ vị thành niên phạm tội: ngoài những nguyên nhân, điều kiện của tội phạm hình sự nói chung, còn có những đặc điểm riêng như: lứa tuổi, đặc trưng về tâm sinh lý... và những nguyên nhân xuất phát từ gia đình, nhà trường và xã hội.

Nguyên nhân xuất phát từ gia đình: theo số liệu thống kê của Công an Thành phố, đặc điểm gia đình của trẻ vị thành niên vi phạm pháp luật như sau: Đi lang thang: 68 đối tượng (2,2%); Bố, mẹ đã ly hôn: 320 đối tượng (10,2%); Mồ côi bố, mẹ hoặc cả bố và mẹ: 164 đối tượng (5,2%); Người khuyết tật: 03 đối tượng (0,09%); Nghiện ma túy: 34 đối tượng (1,1%); Có tiền án, tiền sự: 178 đối tượng (5,6%); Còn lại: 2.383 đối tượng (75,6%). (*Chi tiết tại Phụ lục số 04*). Như vậy, ngoài các đối tượng có hoàn cảnh gia đình khó khăn, phức tạp, thì đa số các đối tượng trẻ vị thành niên đều đang sống với gia đình; qua đó có thể thấy vấn đề giáo dục con cái trong nhiều gia đình hiện nay chưa thực sự được chú trọng, quan tâm.

Nguyên nhân xuất phát từ nhà trường và xã hội: mối quan hệ giữa gia đình và nhà trường trong việc quản lý, giáo dục trẻ vị thành niên còn chưa chặt chẽ, chưa thường xuyên liên tục; công tác giáo dục pháp luật trong nhà trường nhiều nơi còn hình thức, hiệu quả chưa cao; các biện pháp xử lý kỷ luật đối với các học sinh vi phạm trong trường học hiện nay còn nhiều bất hợp lý (ví dụ như việc xử lý đối với các học sinh vi phạm kỷ luật ở hình thức buộc thôi học, dẫn đến các em bị thất học, không có việc làm, bị bọn xấu lôi kéo). Những tác động của mặt trái nền kinh tế thị trường tác động đến sự phát triển của trẻ em; sự phát triển bùng nổ của công nghệ thông tin và mạng xã hội...

Kết quả xử lý: Xử lý hình sự 682 vụ, 2383 đối tượng (*chiếm 79,5%*). Xử lý hành chính: 139 vụ, 630 đối tượng (*chiếm 16,2%*). Các hình thức xử lý khác: 37 vụ, 137 đối tượng (trong đó: 06 vụ, 6 đối tượng đi trường giáo dưỡng; 01 vụ, 01 đối tượng đi trung tâm bảo trợ xã hội; 02 vụ không khởi tố do không đủ căn

cứ; 11 vụ, 92 đối tượng áp dụng biện pháp quản lý giáo dục tại phường, xã và gia đình; 17 vụ đang xác minh giải quyết).

3. Công tác phối hợp giữa các cơ quan trong việc tuyên truyền, giáo dục phổ biến pháp luật.

Qua khảo sát cho thấy, công tác phối hợp giữa các ban, ngành, đoàn thể, chính quyền địa phương, gia đình và nhà trường trong việc tuyên truyền, giáo dục, phòng ngừa trẻ vị thành niên phạm tội thời gian qua đã được các cấp, các ngành quan tâm; chỉ đạo xây dựng, tổ chức nhiều chương trình, kế hoạch và bước đầu có những kết quả tích cực, góp phần ngăn chặn thanh, thiếu niên vi phạm pháp luật.

Các ban, ngành đoàn thể các địa phương đã phối hợp đẩy mạnh thực hiện, xây dựng, nhân rộng các phong trào, mô hình phòng, chống tội phạm như “Ông bà, cha mẹ gương mẫu, con cháu hiếu thảo”, “Thôn tự quản chống lây lan ma túy”, “Tự phòng, tự quản, tự bảo vệ”, “Mái trường thân thiện, không có ma túy”, “Tổ phụ nữ phòng, chống tệ nạn xã hội” ...qua đó góp phần giảm tình trạng vi phạm pháp luật của trẻ vị thành niên trên địa bàn Thành phố. Các tổ chức chính trị xã hội như Đoàn Thanh niên, Hội Liên hiệp Phụ nữ, Hội Cựu Chiến binh đã tích cực phối hợp với các nhà trường tổ chức nhiều hoạt động giáo dục, văn hóa, thể thao, cung cấp sân chơi bổ ích cho trẻ em; qua đó lồng ghép giáo dục tuyên truyền phổ biến pháp luật cho trẻ em. Công an các địa phương đã phối hợp với ngành giáo dục, các nhà trường tổ chức tuyên truyền, giáo dục phổ biến pháp luật, nhất là các văn bản có liên quan đến lĩnh vực an ninh trật tự đến các cán bộ, giáo viên, học sinh, sinh viên tại các cơ sở giáo dục trên địa bàn.

Trong kỳ báo cáo, Công an Thành phố đã thực hiện 08 mô hình về quản lý, giáo dục trẻ vị thành niên vi phạm pháp luật: Phường Yên Phụ, quận Tây Hồ với mô hình “*Phát động toàn dân tham gia giúp đỡ, quản lý, giáo dục trẻ em làm trái pháp luật tại cộng đồng*”; phường Quang Trung, quận Hà Đông mô hình “*An ninh học đường*”; xã Đông Quang, huyện Quốc Oai mô hình “*Quản lý, giáo dục trẻ vị thành niên vi phạm pháp luật*”; Thị trấn Tràm Trôi, huyện Hoài Đức mô hình “*Quản lý, giáo dục trẻ vị thành niên có nguy cơ vi phạm pháp luật*”; xã Đại Cường, huyện Ứng Hòa mô hình “*Câu lạc bộ phòng, chống tội phạm và tệ nạn xã hội từ gia đình*”; xã Hòa Lâm, huyện Ứng Hòa mô hình “*Địa chỉ tin cậy trong bạo lực gia đình*”; xã Hợp Tiến, huyện Mỹ Đức mô hình “*Gia đình không có con em mắc tệ nạn xã hội*”; xã Phương Đình, Đan Phượng mô hình “*Câu lạc bộ phụ nữ quản lý chồng, con không vi phạm pháp luật*”. Trong các năm từ 2018 đến 2023, cơ quan Công an Thành phố đã tổ chức 73 lớp tập huấn, đào tạo, 159 buổi hội thảo, tọa đàm cho các trẻ vị thành niên dưới 18 tuổi về phòng chống vi phạm pháp luật.

Cơ quan Công an các địa phương cũng đã phối hợp với nhà trường và các tổ chức chính trị xã hội tổ chức tốt các mô hình, chương trình đào tạo, tập huấn,

truyền thông về giáo dục pháp luật và phòng chống tội phạm trẻ vị thành niên trên địa bàn². (Chi tiết tại Phụ lục số 05).

II. MỘT SỐ TỒN TẠI HẠN CHẾ VÀ NGUYÊN NHÂN

1. Một số tồn tại, hạn chế

- Mặc dù công tác ngăn ngừa trẻ vị thành niên phạm tội đã được Công an Thành phố và các đơn vị, các ban, ngành, đoàn thể, chính quyền các cấp quan tâm và có nhiều giải pháp thực hiện, song tình hình vi phạm pháp luật của trẻ vị thành niên diễn biến phức tạp, có chiều hướng gia tăng cả về số vụ và mức độ phạm tội. Năm 2018 toàn địa bàn Thành phố có 143 đối tượng trẻ vị thành niên phạm tội, đến năm 2023 con số này đã tăng lên 1.318 đối tượng. Số đối tượng phạm tội có xu hướng trẻ hóa (dưới 14 tuổi có 67 đối tượng, chiếm 2,1% trong số 3.150 đối tượng trẻ vị thành niên phạm tội trong kỳ báo cáo); các hình thức phạm tội ngày càng đa dạng, manh động và nguy hiểm hơn (tội phạm giết người là 19 vụ, 55 đối tượng trong số 3.150 đối tượng trẻ vị thành niên phạm tội trong kỳ báo cáo).

- Công tác quan tâm, trao đổi thông tin về trẻ vị thành niên giữa gia đình và nhà trường và các tổ chức xã hội còn chưa chặt chẽ dẫn đến việc không kịp thời phát hiện ngăn chặn trẻ vị thành niên vi phạm pháp luật; công tác phối hợp quản lý, giáo dục lý tưởng, đạo đức, nhân cách, lối sống, kỹ năng sống, ý thức chấp hành pháp luật, trách nhiệm công dân cho học sinh ở một số đơn vị chưa thực sự hiệu quả, chưa phát huy được vai trò của các tổ chức đoàn thể trong nhà trường.

- Công tác quản lý, giáo dục người chưa thành niên phạm tội còn một số thiếu sót; việc phân công, giao nhiệm vụ theo dõi, quản lý trẻ em phạm tội, đi trường, trại về, nghiện hút, cờ bạc cho các tổ dân phố, cụm dân cư, gia đình, đoàn thể không thường xuyên; công tác quản lý dạy nghề, tạo việc làm cho trẻ vị thành niên sau khi ra trường còn chưa được quan tâm đúng mức.

- Một số đơn vị chưa chú trọng công tác nắm tình hình địa bàn, quản lý đối tượng, đặc biệt là các địa bàn trọng điểm có hoạt động tội phạm. Việc triển

² Công an huyện Thanh Trì, trong 2 năm 2022 và 2023 đã tổ chức 22 buổi tuyên truyền, giáo dục pháp luật cho học sinh tại các trường THCS, THPT trên địa bàn huyện; Công an huyện Ba Vì trong 5 năm (từ 2018-2023) đã phối hợp với các cơ sở Đoàn tại các trường Cao đẳng nghề, trường THPT, THCS và các cơ sở giáo dục trên địa bàn huyện tổ chức 85 lượt tuyên truyền, giáo dục pháp luật cho đông đảo đoàn viên thanh niên, học sinh tại các trường; Công an huyện Thanh Oai đã tổ chức 155 buổi tuyên truyền cho cán bộ, giáo viên, học sinh tại các cơ sở giáo dục trên địa bàn huyện về Luật An toàn giao thông đường bộ, Bộ Luật Hình sự, Luật Phòng, chống ma túy và tác hại của ma túy... đồng thời chỉ đạo Đoàn Thanh niên Công an huyện tổ chức tuyên truyền phòng ngừa tội phạm liên quan đến trẻ vị thành niên trên địa bàn huyện qua các trang Fanpage của Công an huyện, Công an xã, thị trấn, chính quyền địa phương và các cơ quan doanh nghiệp, các thôn, tổ dân phố... Công an huyện Chương Mỹ từ năm 2020 đến nay đã phối hợp tổ chức 75 buổi tuyên truyền cho 13.601 cán bộ, giáo viên, học sinh, sinh viên tại các cơ sở giáo dục trên địa bàn huyện về Luật An toàn giao thông đường bộ, phòng chống ma túy và tác hại của ma túy, phòng chống xâm hại trẻ em, bạo lực học đường, đuối nước; chỉ đạo Đoàn thanh niên Công an huyện tổ chức Lễ ra quân tuyên truyền phòng ngừa tội phạm “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản” trên địa bàn huyện; đã tổ chức cấp phát 50.000 tờ rơi tuyên truyền trên địa bàn huyện. Đã tổ chức treo 32 băng rôn, khẩu hiệu tuyên truyền về các hoạt động phòng, chống ma túy tại các xã, thị trấn trên địa bàn huyện...

khai thực hiện các Kế hoạch, chỉ đạo của cấp trên về phòng ngừa, đấu tranh chống tội phạm hình sự nói chung và tội phạm do người chưa thành niên gây ra của một số đơn vị chưa nghiêm, thực hiện còn mang tính hình thức; chưa chú trọng rà soát, lập danh sách các đối tượng là người chưa thành niên có nguy cơ cao phạm tội để có biện pháp quản lý, phòng ngừa.

- Hiệu quả các mô hình chương trình đào tạo, tập huấn, truyền thông về giáo dục pháp luật, phòng chống tội phạm trẻ vị thành niên chưa cao.

2. Nguyên nhân

Nguyên nhân khách quan:

- Trẻ vị thành niên là lứa tuổi đang trong quá trình phát triển, hoàn thiện về thể chất và tinh thần, lứa tuổi chưa có nhiều kinh nghiệm sống, đặc biệt là khả năng nhận thức về pháp luật còn nhiều hạn chế nên dễ bị lôi kéo kích động tham gia thực hiện các hành vi trái đạo đức, trái pháp luật.

- Do môi trường xã hội (sự du nhập văn hóa nước ngoài, sự phát triển của kinh tế thị trường...); sự bùng nổ của công nghệ thông tin (đặc biệt là các trang mạng Facebook, Zalo, Instagram..., nhiều trò chơi Game, phim, ảnh không lành mạnh, có tính chất đồi trụy, bạo lực, kích động) phát triển bùng nổ, thiếu kiểm soát, ảnh hưởng tiêu cực đến sự phát triển thể chất và tinh thần của trẻ em vị thành niên.

- Nguyên nhân từ đặc điểm nhân thân của trẻ vị thành niên: Một số trẻ em vị thành niên có hoàn cảnh gia đình đặc biệt như cha mẹ mất sớm, cha mẹ đang chấp hành án phạt tù, cha mẹ ly hôn...; một số trẻ em vị thành niên sống trong khu vực có ít cơ hội giáo dục hoặc việc làm, nơi cơ sở vật chất và xã hội kém phát triển hoặc nơi có môi trường xã hội phức tạp ...

Nguyên nhân chủ quan:

- Công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật ở một số địa bàn chưa được duy trì thường xuyên, liên tục nên hiệu quả chưa cao, chưa thực sự đi sâu vào cuộc sống của mỗi người dân để tự chủ động phòng ngừa, ngăn ngừa hành vi phạm tội nói chung, phạm tội ở trẻ vị thành niên nói riêng.

- Vấn đề giáo dục con cái trong nhiều gia đình chưa thực sự được chú trọng, quan tâm; nhiều gia đình còn buông lỏng quản lý giáo dục con cái.

- Công tác giáo dục pháp luật trong nhà trường đã được triển khai rộng rãi nhưng phần lớn mang tính hình thức nên hiệu quả mang lại không cao. Việc xử lý học sinh vi phạm nội quy nhà trường cũng như vi phạm pháp luật còn chưa thường xuyên, kiên quyết và triệt để. Tình trạng học sinh bỏ học có chiều hướng gia tăng là nguy cơ, điều kiện để trẻ em vị thành niên vi phạm pháp luật. Công tác trao đổi, phối hợp quản lý, giáo dục học sinh giữa nhà trường và gia đình tại một số cơ sở giáo dục còn chưa chặt chẽ.

- Công tác phối hợp đấu tranh, phòng ngừa hành vi vi phạm pháp luật của các cơ quan chức năng, ban ngành, đoàn thể vẫn chưa chặt chẽ, hiệu quả; mới

chỉ chú trọng xử lý các vụ việc đã xảy ra mà chưa coi trọng công tác phòng ngừa, vẫn còn tâm lý coi công tác đấu tranh phòng chống tội phạm là trách nhiệm của lực lượng công an.

- Công tác quản lý nhà nước về an ninh trật tự của các cơ quan chức năng còn chưa chặt chẽ, nhất là quản lý các ngành, nghề kinh doanh có điều kiện như internet, dịch vụ cầm đồ, cho vay tiền, cho thuê đồ, trò chơi điện tử....tác động không nhỏ đến tâm lý, tư tưởng và hành động của một bộ phận thanh thiếu niên.

- Hiện cơ quan Cảnh sát điều tra Công an cấp huyện nhiều nơi chưa có Điều tra viên chuyên trách thụ lý các vụ án về người chưa thành niên phạm tội nên việc nắm bắt tâm lý, ghi lời khai trẻ vị thành niên còn gặp nhiều khó khăn; chưa có phòng làm việc riêng để tiến hành ghi lời khai đối với người chưa thành niên.

III. ĐỀ XUẤT CÁC GIẢI PHÁP PHÒNG NGỪA

Trên cơ sở tổng hợp báo cáo của 30 đơn vị, báo cáo của Công an Thành phố cùng với đi thực tế tại một số đơn vị, Ban Pháp chế HĐND Thành phố có một số kiến nghị, đề xuất như sau:

1. Đối với các cơ quan Trung ương

- Tiếp tục nghiên cứu hoàn thiện các cơ chế chính sách pháp luật về thanh niên, trẻ em; trong đó bao gồm cả hoàn thiện chính sách, pháp luật về hình phạt đối với người chưa thành niên vi phạm pháp luật; nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về thanh niên, trẻ em.

- Nghiên cứu xây dựng bộ máy tư pháp hoàn chỉnh để áp dụng các quy định đặc thù về người chưa thành niên phạm tội như: Tòa án chuyên biệt, chế độ giam giữ, công tác cán bộ, cơ sở vật chất dành riêng cho người chưa thành niên. Có cơ chế đào tạo đội ngũ cán bộ tư pháp chuyên trách tiến hành tố tụng đối với các vụ án người chưa thành niên phạm tội. Tuyển chọn, đào tạo kiến thức chuyên sâu về tâm lý trẻ em, khoa học giáo dục cũng như các kỹ năng làm việc phù hợp với trẻ em cho đội ngũ cán bộ tư pháp...

2. Đối với UBND Thành phố

- Chỉ đạo các địa phương, cơ quan, đơn vị trên địa bàn tiếp tục thực hiện tốt công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật theo chuyên đề cho cán bộ, nhân dân với các hình thức tuyên truyền phù hợp, thiết thực để chủ động phòng ngừa tội phạm, trong đó có tội phạm trẻ vị thành niên; vận động quần chúng nhân dân tích cực tham gia đấu tranh phòng chống tội phạm, tham gia phong trào "Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc", tham gia vào việc chăm sóc, giáo dục trẻ em, đấu tranh, ngăn ngừa trẻ vị thành niên phạm tội. Tăng cường tuyên truyền trong cộng đồng về vai trò và trách nhiệm của gia đình và nhà trường trong việc giáo dục trẻ em vị thành niên; chú trọng hơn nữa tới việc quản lý, giáo dục trẻ em trong mỗi gia đình và trong nhà trường; tạo môi trường thuận lợi cho trẻ vị thành niên phát triển lành mạnh, hoàn thiện nhân cách.

- Tổ chức thực hiện nghiêm các biện pháp quản lý xã hội, quản lý chặt chẽ các hoạt động kinh doanh, giáo dục có liên quan đến đạo đức, nhận thức và phát

triển hình thành nhân cách của trẻ em; tăng cường quản lý trên không gian mạng; quản lý, kiểm soát chặt chẽ các luồng văn hóa phẩm, sách báo, các loại băng hình có nội dung không lành mạnh; kiểm soát tiến tới nghiêm cấm các hoạt động kinh doanh có tính bạo lực, kích động bạo lực, lôi kéo làm ảnh hưởng xấu đến sự phát triển hình thành nhân cách của trẻ em tại các khu vực gần trường học, khu vui chơi giải trí của trẻ em.

- Chỉ đạo UBND quận, huyện, thị xã quan tâm, kiện toàn và nâng cao hiệu quả hoạt động của các tổ chức chính trị xã hội ở cơ sở như Hội Liên hiệp Phụ nữ, Đoàn thanh niên, Hội Cựu chiến binh, Tổ dân phố... để có khả năng giải quyết các tình huống ngay từ cơ sở; kịp thời hỗ trợ, giúp đỡ và bảo vệ trẻ em khi trẻ em bị xâm hại đến quyền; làm tốt công tác phòng ngừa tội phạm trong từng hộ gia đình.

- Chỉ đạo Công an Thành phố, quận, huyện, thị xã tiếp tục tham mưu cho cấp ủy, chính quyền các cấp tăng cường công tác quản lý nhà nước về an ninh trật tự, nhất là quản lý vũ khí, vật liệu nổ, công cụ hỗ trợ; quản lý ngành, nghề đầu tư kinh doanh có điều kiện về an ninh, trật tự; quản lý cư trú; quản lý an ninh mạng, hạn chế tác động tiêu cực đến thanh, thiếu niên. Đồng thời tập trung thực hiện các chương trình, kế hoạch, biện pháp phòng ngừa, đấu tranh chống tội phạm, trong đó có tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến người dưới 18 tuổi.

- Chỉ đạo sở Giáo dục và Đào tạo Thành phố phối hợp với các sở, ban, ngành có liên quan nghiên cứu, đề xuất, áp dụng các giải pháp nâng cao hiệu quả công tác giáo dục pháp luật trong các nhà trường; xây dựng kế hoạch thực hiện nhiệm vụ phòng ngừa tội phạm và phòng, chống vi phạm pháp luật trong các nhà trường gắn với nhiệm vụ, hoạt động thường xuyên trong từng năm học; tăng cường mối quan hệ giữa nhà trường - gia đình - xã hội trong việc quản lý, giáo dục, tạo môi trường phát triển lành mạnh cho trẻ em.

3. Đối với cơ quan Công an Thành phố và quận, huyện, thị xã

- Tiếp tục tham mưu với cấp ủy, chính quyền địa phương huy động sự tham gia vào cuộc của tất cả các ban ngành, đoàn thể để phát huy sức mạnh tổng hợp; tăng cường phối hợp chặt chẽ, thường xuyên, liên tục, thống nhất, đồng bộ, xuyên suốt từ thành phố xuống cơ sở để phát huy hiệu quả cao trong công tác đấu tranh, phòng ngừa vi phạm pháp luật ở trẻ em vị thành niên.

- Phối hợp với các ban, ngành, đoàn thể, tổ chức chính trị xã hội và các cơ sở giáo dục tiếp tục làm tốt công tác tuyên truyền, giáo dục pháp luật về công tác chăm sóc, giáo dục, bảo vệ trẻ em, quyền trẻ em... để nâng cao ý thức trách nhiệm của người dân, các tổ chức đoàn thể quần chúng. Chú trọng xây dựng, nâng cao chất lượng hiệu quả các mô hình quản lý, giáo dục trẻ vị thành niên vi phạm pháp luật, trong đó lấy phòng ngừa xã hội là cơ bản.

- Tăng cường sử dụng các biện pháp nghiệp vụ công khai để tiến hành phòng ngừa, ngăn chặn trẻ em vị thành niên phạm tội, cụ thể: Nâng cao hiệu quả công tác tiếp nhận, giải quyết tin báo, tố giác tội phạm, đảm bảo 100% các tin

báo, tố giác tội phạm liên quan đến trẻ vị thành niên phạm tội được xác minh, giải quyết triệt để; Tiến hành tuần tra kiểm soát trên các địa bàn có nguy cơ cao trẻ vị thành niên phạm tội như nhà ga, bến xe, công viên, vườn hoa... và các địa bàn phức tạp về hình sự như các nơi giáp ranh các tụ điểm về hình sự; Phát hiện kịp thời các biểu hiện phạm tội hoặc các hành động phạm tội của trẻ vị thành niên để ngăn chặn, bắt giữ kịp thời; Tập trung lực lượng, tăng cường điều tra, xử lý nghiêm các hành vi vi phạm pháp luật, không để vụ việc kéo dài, gây bức xúc dư luận xã hội; Phối hợp chặt chẽ với Viện Kiểm sát, Tòa án nhân dân đưa một số vụ án ra xét xử nhanh để làm công tác răn đe, phòng ngừa; tập trung đấu tranh trấn áp, làm giảm các loại tội phạm hình sự và tệ nạn xã hội nói chung, đồng thời giảm thấp nhất trẻ vị thành niên làm trái pháp luật nói riêng; Quản lý tốt các loại phương tiện mà trẻ vị thành niên thường sử dụng để phạm tội như: các loại vũ khí nóng, vũ khí lạnh, chất cháy, chất nổ, các phương tiện giao thông.

- Quan tâm công tác bồi dưỡng nghiệp vụ, bố trí lực lượng cán bộ, chiến sỹ am hiểu về tâm lý trẻ vị thành niên và kinh nghiệm thực tiễn để thực hiện các nhiệm vụ liên quan đến người dưới 18 tuổi vi phạm pháp luật.

4. Đối với Thường trực HĐND, UBND quận, huyện, thị xã

- Đề nghị Thường trực HĐND quận, huyện, thị xã chú trọng công tác giám sát đối với lĩnh vực tư pháp, trong đó có công tác giám sát, khảo sát tình hình vi phạm pháp luật của trẻ vị thành niên trên địa bàn.

- Đề nghị UBND cấp huyện quan tâm bố trí ngân sách hỗ trợ cho VKSND, Công an đóng trên địa bàn nhằm phục vụ công tác đảm bảo an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội nói chung và công tác phòng ngừa, đấu tranh, xét xử, thi hành án liên quan đến trẻ vị thành niên vi phạm pháp luật nói riêng.

Trên đây là báo cáo của Đoàn khảo sát của Ban Pháp chế HĐND Thành phố về kết quả khảo sát tình hình vi phạm pháp luật của trẻ vị thành niên trên địa bàn thành phố Hà Nội và đề xuất các giải pháp phòng ngừa./.

Nơi nhận:

- Thường trực Thành ủy (để báo cáo);
- Thường trực HĐND, UBND TP (để báo cáo);
- Ủy ban MTTQVN Thành phố;
- Ban Nội chính Thành ủy;
- Thành viên Ban Pháp chế HĐND TP;
- Công an Thành phố, Sở Giáo dục và Đào tạo TP;
- UBND các quận, huyện, thị xã;
- VP Đoàn ĐBQH và HĐND TP, VP UBND TP;
- Lưu: VT, BPC (D).

**TM. BAN PHÁP CHẾ
TRƯỞNG BAN**

Duy Hoàng Dương

HĐND THÀNH PHỐ HÀ NỘI
BAN PHÁP CHẾ

**Phụ lục 01: Biểu thống kê Số lượng người dưới 18 tuổi phạm tội tại Hà Nội
từ năm 2018 đến năm 2023**

(Kèm theo Báo cáo số 18/BC-BPC ngày 10/5/2024 của Ban Pháp chế HĐND Thành phố)

TT	Năm	Số lượng (người)	Số lượng tăng/giảm so với năm trước	Tỷ lệ tăng/giảm so với năm trước
1	2018	204	Tăng 8	Tăng 7,4%
2	2019	202	Giảm 2	Giảm 0,9%
3	2020	229	Tăng 27	Tăng 13,3%
4	2021	356	Tăng 127	Tăng 55,4
5	2022	850	Tăng 494	Tăng 138,7%
6	2023	1309	Tăng 459	Tăng 54%

HĐND THÀNH PHỐ HÀ NỘI
BAN PHÁP CHẾ

**Phụ lục 03: Thống kê người chưa thành niên phạm tội tại Hà Nội
năm 2022 và năm 2023**

(Kèm theo Báo cáo số 18/BC-BPC ngày 10/5/2024 của Ban Pháp chế HĐND Thành phố)

TT	TỘI DANH	Mã điều luật	Tổng số	Giới tính		Nhóm tuổi			Dân tộc		Trình độ văn hóa			
				Nam	Nữ	Dưới 14 tuổi	Từ 14 đến dưới 16 tuổi	Từ 16 đến dưới 18 tuổi	Kinh	Khác	Không biết chữ	Tiểu học	THCS	THPT
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
1	Tội giết người	123	27	27			8	19	27				8	19
2	Tội cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe người khác	134	379	358	21	14	112	253	379				113	266
3	Tội hiếp dâm	141	2	2			2		2				2	
4	Tội hiếp dâm người dưới 16 tuổi	142	23	23			7	16	20	3			8	15
5	Tội giao cấu hoặc thực hiện hành vi quan hệ tình dục khác	145	3	3			1	2	3				1	2
6	Tội cướp tài sản	168	204	192	12	8	69	127	196	8			103	101
7	Tội cưỡng đoạt tài sản	170	4	4			1	3	4				1	3
8	Tội cướp giết tài sản	171	67	60	7	4	25	38	67			4	27	36
9	Tội trộm cắp tài sản	173	92	85	7	3	31	58	88	4		4	36	52
10	Tội lừa đảo chiếm đoạt tài sản	174	1		1			1	1					1
11	Tội lạm dụng tín nhiệm CĐTS	175	6	6			1	5	5	1			1	5
12	Tội sản xuất, buôn bán hàng cấm	190	1	1				1	1				1	
13	Tội cho vay lãi nặng trong giao dịch dân sự	201	1	1				1	1					1
14	Tội tàng trữ trái phép chất ma túy	249	1	1				1	1				1	
15	Tội mua bán trái phép chất ma túy	251	4	4				4	4				1	3

16	Tội tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy	255	6	2	4		2	4	6				2	4
17	Tội vi phạm quy định về tham gia giao thông đường bộ	260	12	12				12	12				4	8
18	Tội giao cho người không đủ điều kiện điều khiển phương tiện giao thông đường bộ	264	3	3			1	2	3				1	2
19	Tội sử dụng mạng máy tính, mạng viễn thông, phương tiện điện tử thực hiện hành vi chiếm đoạt tài sản	290	1		1			1	1			1		
20	Tội gây rối trật tự công cộng	318	1315	1305	10	10	262	1043	1286	29		6	399	910
21	Tội đánh bạc	321	0											
22	Tội tổ chức đánh bạc hoặc gá bạc	322	0											
23	Tội chống người thi hành công vụ	330	0											
24	Tội tổ chức, môi giới cho người khác trốn đi nước ngoài	349	0											
25	Tội danh khác (<i>Hủy hoại TS, đâm ô tô trẻ em ..</i>)		7	7				7	7				1	6
	Tổng cộng		2159	2096	63	39	522	1598	2114	45		15	710	1434

HĐND THÀNH PHỐ HÀ NỘI
BAN PHÁP CHẾ

**Phụ lục 02: So sánh tình hình phạm tội của người dưới 18 tuổi
từ năm 2018 - 2023 theo các tội danh phổ biến nhất**

(Kèm theo Báo cáo số 18/BC-BPC ngày 10/5/2024 của Ban Pháp chế HĐND Thành phố)

STT	Tội danh	Số lượng (người)					
		2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Tội cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe của người khác (Điều 134)	66	61	62	77	157	222
2	Tội trộm cắp tài sản (Điều 173)	42	64	41	44	43	49
3	Tội gây rối trật tự công cộng (Điều 318)	12	15	79	111	478	837
4	Tội tàng trữ, mua bán trái phép chất ma túy (Điều 249, 251)	3	1	1	2	0	5
5	Tội cướp giật tài sản (Điều 171)	2	8	5	5	43	24
6	Tội giết người (Điều 123)	5	4	3	16	1	26
7	Tội cướp tài sản (Điều 168)	36	20	18	24	86	118
8	Tội vi phạm quy định về tham gia giao thông đường bộ (Điều 260)	2	1	3	3	5	7
9	Tội hiếp dâm người dưới 16 tuổi (Điều 142)	2	2	5	7	8	15
10	Các tội còn lại (Cưỡng đoạt TS, sử dụng TP các chất ma túy...)	34	26	12	67	29	6
	Tổng số	204	202	229	356	850	1309

HĐND THÀNH PHỐ HÀ NỘI
BAN PHÁP CHẾ

Phụ lục 04: Đặc điểm nhân thân của người phạm tội dưới 18 tuổi

(Kèm theo Báo cáo số 18/BC-BPC ngày 10/5/2024 của Ban Pháp chế HĐND Thành phố)

STT	Đặc điểm nhân thân	Số lượng (người)	Tỷ lệ
1	Đi lang thang	68	2,2%
2	Bố, mẹ đã ly hôn	320	10,2%
3	Mồ côi bố, mẹ hoặc cả bố lẫn mẹ	164	5,2%
4	Người khuyết tật	3	0,09%
5	Nghiện ma túy	3634	1,1%
6	Có tiền án, tiền sự	178	5,6%
7	Khác	2383	75,6%
	Tổng số	3150	100%

HĐND THÀNH PHỐ HÀ NỘI
BAN PHÁP CHẾ

Phụ lục 05: Thống kê các chương trình đào tạo, tập huấn, truyền thông về pháp luật, phòng chống tội phạm của Công an Hà Nội triển khai đối với các đối tượng dưới 18 tuổi những năm gần đây

(Kèm theo Báo cáo số 18/BC-BPC ngày 10/5/2024 của Ban Pháp chế HĐND Thành phố)

STT	Các chương trình	Năm			
		2020	2021	2022	2023
1	Lớp tập huấn/đào tạo...	11	13	23	26
2	Hội thảo, tọa đàm cho đối tượng dưới 18 tuổi...	16	28	44	71
3	Các mô hình can thiệp được triển khai trên địa bàn Hà Nội	2	2	2	4
4	Khác (<i>Tuyên truyền phổ biến giáo dục pháp luật tại các trường học, khu dân cư...</i>)	29	39	51	62
	Tổng số	58	82	120	163